

Helyreáll a rend az egész országban

Tudósítónak egyre megnyugtatóbb híreket jelentenek a vidékről. *A rend, a fegyelem és a nyugalom az egész országban helyreáll.* Számos vidéken befejeződött a rendfenntartók szerepe; több községből örömmel jelentik, hogy az utóbbi napokban egyetlen puskalövés sem történt el. Szórványosan még történnek ugyan rendzavarások, ezek azonban már utolsó, gyenge és szennyes hullámai a nagyszzerűen tiszta magyar forradalomnak. Itt emlíjük meg, hogy a magyarországi románok, törökök és szerbek magatartásáról a vidéki zavarásokban, a budapesti sajtót ismeretlen oldalról tévesen, vagy fesszindulattal informáltak. Az ország és a forradalom sikerének érdekében még kell állapítanunk, hogy a nemzetiségek mindennél a magyarsággal karöltve fáradoztak a közrend fenntartásáért és a nyugalom zavartalanlásáért.

Erdély kapujában

Nagyvárad, november 13.

(Saját tudósítónktól.) Erdély kapuja. Lobogó életkedvével, rohanó fejlődésével, a haladás, a kultúra utáni mohó vágyával, munkás szorgalmával, a Nyugat felé vetett szemével legatón érdekes kontraszt ez a város azon a sötétben hagyott nagy területen, melyet Biharország néven tettek hírhedtté az elsöpört rendszer huszárjai, a vármegye népet szolgabíró-járomban sanyargatva. Ez a megye s ez a város két külön világ. A megye; Tisza pátriája, — a város; felszabadult sziget ebben a tengerben. Egy lázas, nyugtalan, forrongó szív, egy elszábadt, lenyúlgozott testben, s ha valaha, ugy most ütközik csak ki ez a nagy ellenkét. A várost szinte zökkenő nélkül, mint legtermészetesebb stádium tartja a zavartalan öröm-mémóriában a nagy változás, — a megye a szolgabírói láncok hulláival szíbbadlan emelkelti robusztus, dermedt tagjait; a nagy felszabadulás, a nagy megváltás e hatalmas vármegye lefojtott energiáját szinte képrázatosan felemletes megmozdulásba hozta. A kitörő öserő, amelyet a földre görnyesztve, a sárba lenyomva tartott a legtipikusabb szolgabíró-uralom, az első mémóriában tülekapott a gátakon. Itt is, Biharországban is voltak zavarások. Ezen nem lehet csodálkozni, ha ismerjük, hogy mi volt itt a szolgabírótság és hogy mi volt itt a nép: a szolgabíró oszmánjának törője. Egy ilyen öserő, — a felszabadulás mémóriában.

De szinte meghajtott fővel kell ennek a drága népnek javára írni, hogy felocsuava, mindjárt meg is fékezte erejét. Maguk a községek tartanak rendet saját nemzetőrjeikkel és maguk a községek viszik keresztül, hogy a károsultaknak vissza-hordják eltulajdonított értékeiket. A községek maguk fizetik ki azokat a károsultakat, akik esetleg nem kapták vissza az elrablott dolgokat. A vissza nem kapott hízők után a községek 2400 koronát fizetnek.

Ez a megye sík vidékén, a magyarság-lakta részen van így. A hegyes odalón, Nagyváradtól keletre, délkeletre, Erdély felé az örök kikapása nem csillapult le ilyen hamar. Itt nagyrészt román-ság lakik. A románság ezideig még keserve-sében örezte az élnyomatást, még nagyobb le-típortságban és elmaradottságban érte őt a felsza-badulás, — ezért nehezebben fékezi magát. Belé-nyes, Vaskóh, Tenke, Bél vidékén a nyugtalanság még mindig lobbadoz. A román népet élenken fog-lalkoztatja a maga sorsa, várja sorsának elődeltét, várja, hogy mit ad neki ez az új Magyarország, várja, hogy megkapja emberi jogait és a várako-zás megfeszíti az idegeket.

A románság és magyarság találkozási pontja, Erdély kapuja, Nagyvárad szintén feszült idegek-vel várja, hogy miként sikerül e két tenger Dékés összcöllekezése. A vágy megvan mind a kettőben. Az ösdi megyeházán együtt ül a megyei Nemzeti Tanács, a román és a magyar Nemzeti Tanács. Edéig a legteljesebb egyetértésben intézik a megye dolgait. A román Nemzeti Tanács szintén szerve-zett nemzetőrséget s különösen a román-vidék rendjét igyekszik ezzel fenntartani. Dr. Lázár Aurél, a román Nemzeti Tanács elnöke, aki maga is bejárta a megyét és személyesen agítál a rend helyreállításáért,

— Teljes harmóniában dolgozunk a magyar megyei nemzeti tanácssal, — mondotta nekünk dr. Lázár Aurél — és a román nemzetőség teljes energiával dolgozik, hogy rend

duló rablások máskor is megtörténtek, ugyanazok most is a rablók, akiknek védelméből eddig az ügyvédek oly jól kerestek, csak most, az esemé-nyek levezetésében ezek a bűncselekmények for-radalomnak tetszenek. Ezek a cselekmények a for-radalommal csak annyiban vannak összefüg-gésben, hogy e rablóknak a forradalom egy al-kalom.

E szavak értelmé akkor válik jobban világ-osabbá, ha megjegyezzük, hogy az események idegfeszültségében Nagyváradon a — történetesen — román rablásokban a gyengébb idegzetűek román mozgalmat látnak és — a fantázia ilyenkor fűlve száguld — a román nemzetőség szerve-zésében pedig román fegyveres készülődést.

Említtük ezt a román nemzeti tanács el-nökének.

— Ismétlem, — mondotta — teljes harmó-niában vagyunk a magyar Nemzeti Tanácssal, közösen alkotjuk a megyei nemzeti tanácsot. Min-den fegyveres készülődésre pedig azt mondom, — folytatta egyszerre felhevülten — hogy mi többé a militarizmusnak nem adjuk oda fiainkat! Egyébként utazom Aradra és Remetén, Jászai mi-niszterrel mi meg fogjuk egymást érteni s a fe-szültség elmúlik.

A feszültség elmúlik, — a rend pedig csak-nem teljesen helyreállt. Ebben nagy része van a nagyvárad 4-ik honvéd pótzászlóaljnak. A pa-rancsnok, Leóchej Kálmán alezredes boször-kányos gyorsasággal karhatalmi csoportokat szervezett, melyek megjelenése mindennél nyu-galmat teremt.

Egy kis röpirát lartozik még Nagyvárad mai képéhez. Egy kifosztott vidéki kereskedő — Rítter Jenő — Nagyváradra meckült s valóban helyes ötletből vezelve, innen egy kis röpirátot küldött hazájába. Felsorolja, hogy családja minden férfi-lagja résztvevett a világháboruban, hogy ő maga évek sora óta együtt dolgozott a község közügyei-ért a község lakosaival, minden jötekményében résztvevett, minden ügyben, ami a községet érde-kelte, együtt fáradozott a falujabeliekkel, az apja is olyan becsületben élt, hogy külön jó melléknévvel illették, — kérdi tehát, miért öksznak teljes anya-gi romlását? Felszólítja a falubelleket, hogy, mert ő vissza akar térni hazájába s annak javára min-denkivel jó viszonyban tovább dolgozni, hordják vissza szétharcolt értékeit, hogy mindent a helyén találjon.

Rítter polgártárs üzenete szíven találta az em-bereket. Vagy helyesebben mondva: a hemlokuk-on. Szépen hordják vissza dolgait. (N. A.)

Máramarosziget, november 13.

(A Világ tudósítójától.) A hadügyminiszter rendelete után az itteni nemzetőrség feloszlott. He-lyette most egyelőre a előnista őrség gondoskodik a közbiztonság fenntartásáról. Egyuttal polgárőr-ség is alakul, melynek szervezését a helybeli Nem-zeti Tanács rendészeti osztálya végzi. A jelentke-zők száma már is meghaladja az ezret. Nagy za-vargások általában az egész megyében nincsenek, kivéve Voronyenka és Tartarov községek között. Huszonkét kilométerre a határtól, ahol a csöcse-tek állandóan fosztogatja a Ukrajnából és Galiciá-ból hazatérő katonákat. Ezek természetesen később kénytelenségből retorzióval élnek és megfogvat-kozott ruhakészletük a Szigetből felfelé menő ka-tonáktól pótolják. Ez természetesen nem megy sánán, de verekedéseken túl sohasem fajulnak az összetűzések. A Nemzeti Tanács egyébként a köz-ellátás érdekében az átutazó katonáktól mind a fe-lesleges nversanvagokat elveszi és összegyűjti. A Nemzeti Tanács holnap, délután 5 órakor hozza meg határozatát az államforma kérdésében.

Szamosújvár, november 13.

(A Világ tudósítójától.) A városban és a kör-nyéken is teljes a rend és nyugalom; a gyorsan megszervezett nemzetőség nagyszzerűen végzi hi-vatását.

Petrozsény, november 13.

(A Világ tudósítójától.) Itt és a környéken, valamint a bányatelepeken is a legnagyobb rend és fegyelem uralkodik. A magyar és román nem-zeti tanácsok testvériesen működnek közre a rend zavartalan fenntartása érdekében. A petro-zsényi Nemzeti Tanács magyar és román vezetői-nek: Glárinának és Kátsnek nyilatkozata szerint a szentermelés a forradalom első nánálta

minni tekintetek a ti támogathó melléküldéseitek elé abban
az iratgyűjteményben, hogy a fennmunkáltatásban, a nyu-
gaton megővésében szellemi fölényelékkel fogva
jelölés foglalkoztatni a többi társadalmi osztá-
lyokkalnak. Egyben felhívjuk figyelmetek, tömörülje-

tek a már megalkotott egyesüléseken, amely mi-
velvet lesz kívánhatóságokat és panaszokat közvel-
len hozhatni juttatni, Bizsaratok a forradalom mélye-
ből szillemelt maggyar népkormányban, amely érte-
tek és juttatások kíván élni.